

Bygdaráðsarbæðið krevur nógv og nógvá tíð, men við vælvild frá arbeiðsgevaranum á Fiskavirking hefur Gunn Joensen beinleiðis linju úr kommunuskrivstovuni. - Fólk kunnu altíð koma í samband við meg, sigur Gunn Joensen. Mynd: Jens Kr. Vang

at vera virknar á arbeiðsmarknaðinum fyri at hava eitt gott sjálvsálit, sigur kvinnan, sum hefur verið heimagangandi mamma, men sum nú hefur eitt fulltíðarstarv umframt ábyrgdina fyri eini miðalstórari bygd:

- Tað haldi eg ikki. Sjálvsálitið eigur at verða bygt upp frá barnsbeini av og ta uppgávuna eiga for-eldur fyrst og fremst, men eisini ansingarstovnurin og skúlin. Um tað sum tú tekst við antin tað er heima ella úti eydnast ávirkar tað sjálvsálitið, - tað at tú gert nakað sum munar. Avbjóðingarnar tú tekur styrkja teg sjálvsagt. At ein kona, sum tað jú oftast er, gongur heima og passar hús og familju og fólar, at hon ger eitt gott arbeiði eiga vit at virða. Tað er upp til hvønn einstakan at gera av, hvussu tey velja. Viðhvørt hefur ein varhugan av, at konufólk kenna seg trýst at fara út at arbeiða, men eisini her er vend komin í, sigur Gunn Joensen.

Loddar dýpið

Í samrøðuni hefur Gunn Joensen nomið eitt sindur við tey sokallaðu bleytu ókini, barnaansing, kor hjá eldri og brekaðum, og hetta eru óki, ið eyðkenna áhugamál hjá kvinnum.

- Í einum bygdaráð ber ikki til at skúgva alt til viks og bert arbeiða við hesum málum. Alt skal hanga saman, og sum er hava vit einki val. Tað hefur verið síðvenja, at konufólk serliga taka sær av teim bleytu okjunum og tað kemst av, at tey hava lættari við at siggja, hvussu og hvar torvirin er á tí ymska. Hinvegin vil eg siga, at í bygdaráðnum í Vestmanna stuðla menninar kvinnurnar í hesum.

Gunn Joensen heldur, at tað er ein fyrimunur hjá sær sum bygdaráðsforkvinna at arbeiða millum so nógv fólk sum hon ger á Fiskavirking. Nógvur eru glósurarnar, sum fara íggjognum luftina, men tað skortar heldur ikki upp á góð ráð og viðmerkingar til tað ymska.

- Eg verði víðarin akkurát á sama hátt sum eg var áðrenn eg gjørdist forkvinna í bygdaráðnum. Fólk kunnu altíð koma í samband við meg. Við vælvild frá arbeiðsgevaranum á Fiskavirking havi eg beinleiðis linju úr kommunuskrivstovuni á skrivstovuna, har eg siti til dagligt. Tað er nærur ein fortreyt fyri, at tað skal ganga. Og tá ið eg eri millum so nógv fólk fái eg altíð at vita, um tað er eitthvørt fólk eru ónóg við ella hava viðmerking til undir vanligum práti. Eg fái loddað dýpið á ein natúrligan máta og tað dámar mær væl. Meningarnar og hugskotini eru nógv og tað kann

ávirka tær avgerðir, ið verða tiknar.

Hevur tænt sínum endamáli

- Eg haldi avgjort, at kvinnurorslan var uppá sitt pláss tá fyri 30 árum síðani og hon hefur ávirkað meiri enn vit kanska gera okkum far um. Hon hefur gjørt gagn, men eg vil siga, at tíðin er farin frá henni. Konufólk kunnu koma sær fram uttan kvinnurørsluna.

- Sjálv havi eg ongantíð sett meg inn í, hvat javnstøðulógin stendur fyri, men eg kann taka undir við, at munur ikki eigur at verða gjørdur á kvinnu og manni. Tá ið tað er sagt, haldi eg, at tað er ógvuliga spell, at hon er neyðug, men tað er hon vist soleingi landsins myndugleikar ikki arbeiða út frá henni. Og eg kenni dómi um, at kvinnur við góðum fólleika ikki eru sloppin inn á óki, sum er vanlig mannfólkaóki. Kjakið um javnstøðu hefur tað við at fara av sporinum og tað endar ofta við, at lógin verður hildin til gjøldurs.

- Sum so er tað ikki nakar trupulleiki hjá kvinnum at bjóða seg fram bara tær vilja. Í dag siggja vit, at fleiri konufólk taka við leiðandi og annars krevjandi störvum. Vit siggja í fiskivinnuni í Vestmanna, at fleiri kvinnur hava leiðandi störv og tað kemst av, at tær hava tikið útbúgving á ókinum - á Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna.

- Javnstøðukjakið gongur ógvuliga nógv uppá munin millum mann og kvinnu. Í tí dagliga merki eg einki til, at vit ikki hava javnstøðu millum kynini. At býtið av arbeiðsuppgávum í einum heimi ikki er so javnt ber ikki til at broyta við eini lóg. Tað má vera innarbeitt frá barni av og tí er tað uppgávan hjá foreldrum at læra börnini síni tað.

- Tá ið vit tosa um javnstøðu gloyma vit ofta minnilutabólkar sum tey brekaðu. Tey verða ikki hoyrd og eru nógv verri fyri í samfelagnum enn kvinnur. Bara tað at Dagur Teirra Brekaðu, sum var 3. des. ikki varð hildin, men varð skotin út í framtíðina, er virðingarleyst. Føroya Løgting hefur sjálvt samtykt, at viðurskifti teirra brekaðu skulu viðgerast í tinginum hendan ávísa dagin á hvørjum ári, men eftir øllum at døma virða tingfólk ikki teirra egnu samtykt. Tað snýr seg um eitt orðaskifti, men eisini tað verður kveistrað til viks uttan nakad.

- Tey skulu stríðast fyri hvørjum einstokum ynki tey hava um eitt virðiligt lív. Eingi arbeiðstilboð eru til tey rørslutarnar, bara upp undir val er brúk fyri teimum, ta verða tey tikin uppá tungu. At dóttir mín er vorðin rørslutarnar hefur ávirkað alt okkara lív og hóast hon ikki býr heima hjá okkum hefur tú hana í huganum alla tíðina. Tað materiella hefur einki at siga og tú sært trupulleikarnar hjá teimum brekaðu ódrvisi nú tú hevur fingið tað so tætt inn at tær. Okkara samfelag er als ikki til hesi fólk, tí forðingarnar eru so nógvur fyri at fáa eitt brúkligt og virðiligt lív, sigur Gunn Joensen at enda í viðtali.

Prát við kvinnur í leiðandi störvum

Hetta er sætta og seinasta samrøðan í greinarøð, har vit tosa við kvinnur í leiðandi störvum um javnstøðu, um hvussu ein sameinar arbeiði og familjulív, karrierumøguleikar og forðomar ímóti kvinnum á arbeiðsmarknaðinum. Næsta leygdag far vit at tosa við Turid Debes Hentze, forkvinnu í Javnstøðunevndini. Hon fer at taka samanum og at nema við spurningar, ið hava verið umrøddir í greinarøðini.

tí pengar vóru rætt og slætt til einki. Nú eru vit komin har til, at ein nevnd er sett til at kanna móguleikarnar fyri at gera ein barnagáð í bygdini, og um eini 2-3 ár rokni eg við, at vit kunnu taka hann í nýtslu, sigur Gunn Joensen.

Í ár er ein miljón sett av til forarbeiðið og grundeikið er fingið til vega. Kommunan ætlar at fáa í lag samstarv millum skúlan og barnagáðin. Í lóguni eru meiri enn 60 børn í dagrøktarskipanini í kommununi og ein lítill biðlisti er. Stóru áhugi er í bygdini fyri barnagáðinum.

- Tað fer ikki dagur framvið uttan at eg fái at vita, hvussu nógv fólk gleða seg til barnagáðin. Tey ótolnast kortini ikki, tí tey vita sum er, at tað tekur sína tíð og at figgarorkan ikki er góð. Og mannfólkini í bygdaráðnum streingja líka nógv á sum kvinnurnar at fáa barnagáðin. Vit hava gott samstarv øll somul og tað er kanska tí, at vit ikki eru politiskt vald, sigur Gunn Joensen.

Av øðrum stórmálum í Vestmanna kommunu er ferjulegan, ið ár eftir ár mersýgur kommununa peningaliga. Herfyri setti bygdaráðsforkvinnan ein hvøkk í landsins myndugleikar, tá ið hon lýsti óki við ferjuleguna til leigu. Lands-

stýrismaðurin í vinnumálum svaraði bygdaráðnum aftur, men Vestmanna kommunu heldur ikki, at knúturin um ferjuleguna er loystur fyrr enn landið átekur sær at rinda fyri ein stórr part av tí, ið flógan á sinni kostaði.

- At so stóru partur av figgarorkuni fer til ferjuleguna ger, at vit fáa ikki barnagáðin upp at standa so skjótt vit vilja og annars fáa gjørt nakað fyri tey gomlu og brekaðu, ið vit veruliga ynskja. Ferjulegan hefur verið ein av størstu knútunum hjá okkum í nógv ár og øll uppskotini vit eru komin við til landsstýrið eru kveistrað av börðinum við umberingum. Men vit gevast ikki, sigur Gunn Joensen.

Brævið sum hvarv

Við fullum starvi til dagligt umframt starvið sum bygdaráðsforkvinna í eini miðal stórari bygd í Føroyum sigur tað seg sjálvt, at nógv mikið er at takast við.

- Tað kann vera strævið, men eg vil siga, at eg eri spard fyri keðiligum uppringingum frá ónøgðum fólki. Eg hevði í grundini ikki roknað við, at tað fór at vera soleiðis, men tað er sjálvandi lættari at sita í bygdaráðnum, tá ið tú ert vanligur limur. Tá ið eg stillaði upp aðru ferð

hevði eg ikki roknað vit at fingið flest atkvøður.

- Eg merki einki til, at eg verði undirmætt, tí eg eri konufólk og eg haldi, at flest fólk hava virðing fyri konufólki. Men tá ið tað kemur til landsins myndugleikar er støðan ein onnur. Teir virða ikki javnstøðulógina, sum teir sjálvir hava sett í verk. Eitt bræv, sum vit hava sent landsstýrinum er eftir øllum at døma horvið hóast tað bæði er sent í posti og telefaksi. Slíki eigur ikki at henda. Teir eiga at ganga undan og slóða fyri.

- Konufólk, sum fáa sær eina stóra útbúgving, eru til reiðar at taka av avbjóðingum so sum at koma í nevndir og ráð. Og vit siggja, at fleiri um ikki nógvur koma fram at dag. Men vit vita samstundis, at kvinnur krevja nógv av sær sjálvum, at tær skulu hava ein ávísan fólleika, áðrenn tær bjóða seg fram. Tað er kanska ein spurningur um tíð til líka nógvur kvinnur sum menn eru í nevndum og ráðum.

- Og tað at arbeiðið kann vera ótakksamt so og so spælir eisini inn. Í lóguni er tað sera trupult hjá okkum at arbeiða í kommununi, tí vit hava ongar pengar at arbeiða við, og tað ger tað eitt sindur óhugaligt.

Um tað er neyðugt fyri kvinnur